

Nyolc nap múlva beszünteti üzemét a gázgyár.

(Saját tudósítónktól.) Szerdai számunkban részletesen foglalkoztunk a légszuszszolgáltatás ügyében beállott nehézségekkel. A tanács ugyanis — mint az köztudomásu — kénytelen volt a légszuszszolgáltatás terén a legszigorubb korlátozásokat életbe léptetni, aminek következménye, hogy éjjel egy óra után vaksötétség borul a városra, amelynek utcáit — az állomásokhoz vezető két sugárut kivételével — egyáltalán nem világítják. Cikkünkben rámutattunk azokra a módosításokra, amelyek mellett a város elkerülhette volna a krízisnek mai fokát, amelyen erélyes rendszabályokkal még mindig lehetne enyhíteni. Megírtuk, hogy például a magánfeleknél már régen be kellett volna szüntetni a légszuszszolgáltatást és fokonkint a villanyvilágításra szorítani a közönséget s akkor a mai abnormis helyzet sokkal jobban fölkészülve találta volna a gázgyárat, amely nem kényszerült volna arra, — amit most tervez — hogy *teljesen beszüntesse* üzemét.

Kérdéssel fordultunk dr. Somogyi Szilveszter polgármesterhez, hogy milyen intézkedéseket tett a város a kínos állapot megszüntetésére?

— Gondoltunk arra, — mondta Somogyi, — hogy a gázvilágítás pótlására a villanyvilágítást fogjuk fejleszteni. Ennek azonban leküzdhetetlenül nagy akadálya az anyagihiány és az általános munkáshiány. Így ezt eddig nem lehetett keresztülvinni.

— Abban az irányban, hogy szénét kapjon a gázgyár, minden lehetőt elkövetünk. Dr. Kelemen Béla főispán erősen megindokolt fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, ahol *személyesen is el fog járni a szén kiutalás ügyében*. A tanács egyik legutolsó üléséből pedig táviratilag kért szénét a kereskedelmi minisztertől és a szénelosztó központtól. Valószínűnek tartom, hogy mire a készlet — amely mintegy *nyolc napra* elegendő még — elfogy, kapni fogunk szénét.

Balogh Károly pénzügyi tanácsos, aki a közlekedési hivatal vezetése mellett a többi között ennek az ügynek is referense, így nyilatkozott:

— A légszuszsztermelés alapföltétele természetesen a szén. Ezt pedig még az állam-

hatalom útján sem lehet szerezni, mert a fölőtte való diszpozíciót teljesen a katonai diktatura vette a kezébe. A király elnöklésével tartott ülésen állapították meg, mely üzemek azok, amelyek szénrel való ellátása katonai szempontokból elsősorban fontos. Így állapították meg aztán a klasszisokat, amelyek szerint a szén elosztása történik. Ettől odafönn — bárhogyan erőlködnek is a városok, vagy egyesek, — nem fognak eltérni semmiesetre.

— Szege közvilágítását békében 1800 gázlámpa szolgálta. Ezt a mennyiséget már 1905 elején 750-re redukáltuk. Most 400 égője van. Közben tudvalevőleg a magánfogyasztást is korlátozásoknak vetették alá, de időközben annyi szén érkezett, hogy a korlátozásokat megszüntették. Most már azonban az a helyzet, hogy 4 hónapja nem kapott szénét a gázgyár s így a készlet csaknem teljesen elfogyott.

— Az erőátviteli gáz sokkal kisebb jelentőségű, mint a háztartások világításának kérdése. Így arra gondolni sem lehet, hogy a háztartásokkal szemben a gázüzemű ipari vállalatokat részesítsük előnyben. Ez ugyanis 8000 családot sújtana, akik gázzal világítanak.

Kneffel mérnök a gázgyár nevében nyilatkozott. A nyilatkozatnak különös érdekességet kölcsönöz, hogy szó van benne a *gázgyár üzemének teljes megszüntetéséről* is. A nyilatkozat egyébként a következő:

— A mai válságból egyetlen kivezető út, ha a villanyfogyasztásra tér át a közönség. Mi is erre gondoltunk elsősorban s ez az, amit *még akarunk csinálni*. Nagyon sok helyen ugyanis úgyis be van vezetve a gáz mellett a villany is. Kevés az olyan hely, ahol egyedül csak gáz lenne bevezetve. Nagy akadálya azonban a munkának, hogy kevés a kábelvezetékünk és a munkások száma is csekély.

— A gázgyár jelenlegi szénkészlete *nyolc napra elegendő*.

Arra a kérdésre, hogy van-e remény arra, hogy ez alatt a 8 nap alatt szénét szerezzenek, így válaszolt Kneffel mérnök:

— *Nincs. Legnagyobb valószínűsége annak van, hogy a gázgyár teljesen beszünteti üzemét.*

latában és a többi elnyomott országot, mint Irországot, Tripoliszt, Marokkót, Perzsiát, Indiát és a mi hazánkat, Egyiptomot, amelyet az angolok minden ünnepies fogadkozásuk ellenére a háboru alatt elraboltak, tökéletes hallgatással mellőzi. A bírónak pártatlannak kellene lenni nemzetiségi és emberiség elvek dolgában való állásfoglalásánál. Ismételten *tiltakozunk hazánk angol annektálása ellen és állást foglalunk mindenki ellen, aki szent jogunktól még akar fosztani.*

Angol lap a moldvai nagy csatáról

Berlin, augusztus 22. A Times azt írja, hogy a Stonik-völgytől egészen Galacig, százhatvan kilométer széles arcvonalon nagy csata dúlhöng, még pedig mindkét részről a legnagyobb hevességgel és nagy erők latbavetésével.

Az új német külügyi államtitkár pacifista.

Bern, augusztus 22. A Journal de Genève londoni levelezője hosszú cikket közöl Kühlmann német külügyi államtitkárról. Azt írja, hogy Kühlmann a tulajdonképeni lelke azoknak a pacifista kezdeményezéseknek, amelyek a katonai vereségek ellenére diplomáciai téren Németország fölénvét biztosítják. Kühlmann, a tudósító szerint, előnyös megílenésű férfi. Kézzsoritása szívélyes és bár kissé brutális, őszinte emberre vall. Sokkal tisztultabb és szélesebb külpolitikai látóköre van, mint általában a német politikusoknak, akik azt hiszik, hogy csak jó sajtóra és rendőrségre van szükség. Az ő kezében van most Németország jövője. A cikk azzal végződik, hogy az antantnak igen óvatosan kell kezelnie a béketörekvéseket és jó lesz, ha olyan diplomátákat állítanak Kühlmannel szembe, akik jól ismerik az összes kérdéseket.

A franciák veresége Marokkóban

Madrid, augusztus 22. A Correo Español biztos forrásból értesül, hogy a franciák néhány nap előtt Fez közelében több órai harc után marokkói benszüllöttektől *véres vereséget szenvedtek* és több mint 300 halottat vesztek. A marokkóiak ezenfelül jelentékeny mennyiségű hadianyagot és 1100 ösvért zsákmányoltak. Ennek következtében Liautey tábornok, főkörmányzó elmozdította a fezi kormányzót, akit a beállott helyzetért okol, amelyben a fővárost a megtámadás veszélye fenyegeti. Minden óvóintézkedés megtörtént.

Elnapolták az angol parlamentet.

London, augusztus 21. (Renter.) A parlament üléseit október 16-ig elnapolták.

A zsidó forradalmi szervezet nem akar menedékhelyet adni a román kormánynak.

Rotterdam, augusztus 22. A Times pétervári tudósítója jelenti, hogy a román kormánynak valószínűleg Cherson városát bocsátják rendelkezésére. A Times odesszai tudósítója szerint a *zsidó forradalmi szervezet tiltakozott az ellen*, hogy a román kormány Chersonban telepedjék le, az odesszai forradalmi népgyűlés azonban a pétervári munkások és katonák intésére engedékeny álláspontot foglalt el és elvállalta, hogy a Chersonban levő szervezeteket is igyekezzen engedékenyebb magatartásra rábírn.

Gépfegyverekkel szerelték fel a cár vonatát.

Rotterdam, augusztus 22. A Times pétervári jelentése szerint a volt cár elutazását szigorúan titokban tartották. A kíséret két katonai vonatból állott. A vonatok az állomásokon egyáltalán nem állottak meg. *A cár az amerikai vöröskereszt egyik kocsijában utazott*, felesége és gyermekei két hálókocsiban voltak. A vonathoz senki sem közeledhetett. Az *első és utolsó kocsin gépfegyvereket helyeztek el*. A vonat szombaton este érkezett Tobolszkba, de azt hiszik, hogy a cárt még tovább viszik.

25-ikén kezdődik a moszkvai nagy konferencia.

Pétervár, augusztus 22. A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Az ideiglenes kormány 1500 meghívót küldött szét a moszkvai állami konferenciára. Százharminckét meghívót kaptak a zemsztvok képviselői, 186-ot a községek, 88-at a társadalmi és helyi szervezetek. *Közönséget nem bocsátanak be az ülésre*, de helveket tartanak fenn a diplomáciai karnak. A gyűlés a nagy városi színházban lesz. *Kerenszki elnökle*te alatt. A tanácskozás 25-én kezdődik.

A pápa jegyzéke Svájcban.

Bern, augusztus 22. (Msgre. Marchetti a politikai ügyosztály főnökének tudomásulvétel végett átnyújtotta a pápai jegyzék másolatát. A jegyzék átnyújtásával kapcsolatban a pápa lépéséhez való csatlakozásra vonatkozólag felszólítás nem történt.

Az egyiptomiak tiltakozó távirata a pápához.

Stockholm, augusztus 22. A Stockholms Dagblad közli dr. Mansur Rifat egyiptomi függetlenségi politikus táviratát a pápához:

— Eleinte kételkedtünk a békefelhívás szövegének valódiságában — mondja a többi közt a távirat. A világ elnyomott népei a szentséktől pártatlanságot, türelmességet és igazi emberiséget vártak. Összetsége kizáróan Örményországot említi békejavas-